

Saarna valtiopäivien ekumeenisessa avajaisjumalanpalveluksessa

13.4.2023 Helsingin tuomiokirkossa

Mikkelin hiippakunnan piispa Seppo Häkkinen

”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.” Äsken laulettuun pääsiäisvirren (virsikirjan lisävihko 945) säe kuulostaa kuin se kuvaisi nyky maailman tilaa. Virsirunoilija Tytti Issakainen kertoo pääsiäisen maailmaa mullistaneesta tapahtumasta. Meille virren sanat voivat kuvata myös viime vuosien suuria muutoksia, niiden nopeutta ja voimaa. ”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.”

Kuluneita vuosia on kutsuttu kasautuvien kriisien ajaksi. Maailman talousfoorumin tuore raportti ennakoii, että tulossa on monikriisien vuosikymmen. Historioitsijat puhuvat kylmän sodan jälkeisestä vedenjakaja-ajasta (Kimmo Rentola) ja tällä hetkellä vallitsevasta monihäiriötilasta (Adam Tooze). Sitran uusi Megatrendit -katsaus kuvaa ympäristömme uhkakuvia. Luonnon kantokyky murenee, hyvinvoinnin haasteet kasvavat, demokratian kamppailu kovenee, kilpailu digivallasta kiihtyy ja talouden perusta rakoilee. ”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.”

Muutosten keskellä ihminen etsii turvallisuutta. Mielellämme palaisimme entisiin aikoihin, jotka olivat rauhallisia ja ennustettavia. Kehitys kulkee kuitenkin kohti suurempaa epävarmuutta ja levottomuutta. On ymmärrettävää, jos toivomme, että maailma palaisi ennalleen. Mutta joudumme myöntämään: ”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.”

Miten kohtaamme sen maailman, joka on muuttunut ja muuttuu peruuttamattomasti? Kriisinkestävyyden merkitys on tullut entistä tärkeämmäksi. Olemme oppineet varautumaan epävarmaan tulevaisuuteen. Osaamme ennakoida sairauksien uhkia. Tutkimme mahdollisuuksia edistää rauhaa. Etsimme keinoja taloudellisten kriisien hallitsemiseksi. Kysymme, millaisilla keinoilla voimme torjua ilmastonmuutoksen seurauksia. Mitä merkitsee elämä maailmassa, joka ei palaa entiselleen?

Muutosten keskellä on ehkä kaikkein tärkeintä se, millaisella asenteella suhtaudumme tulevaisuuteen. Yksittäisten aloitteiden, hankkeiden ja päätösten keskellä on olennaista kysyä, annammeko vallan pessimismille ja epätoivolle vai rohkenemmeko pitää yllä tulevaisuuden uskoa. Jaksammeko tehdä pitkäjänteistä työtä sen eteen, että muuttuva maailma voisi kaikesta huolimatta olla elämisen arvoinen paikka, meille suomalaisille ja koko ihmiskunnalle?

Hyvät sanankuulijat. Me suomalaiset saamme olla kiitollisia siitä, että muutosten keskellä olemme oppineet luottamaan yhteistyön ja yksimielisyyden voimaan. Vaikeiden aikojen tullen osaamme kyllä puhalttaa yhteen hiileen. Päätöksentekijämme haluavat tehdä työtä paremman tulevaisuuden eteen. Valtion johdolla, kansanedustajilla ja hallituksella on ollut tahtoa ja taitoa toimia yhdessä sen puolesta, että muuttuva maailma on edelleen hyvä niin meille kuin tuleville sukupolville. Työtä edelleen riittää. Tarvitsemme vielä enemmän yhteistyötä vastakkainasettelujen sijaan, luottamuksen rakentamista epäluottamuksen tilalle, yhteisen hyvän etsimistä oman tai ryhmäedun asemasta.

Vastuullisessa tehtävässä olevan kokemuksena on usein riittämättömyys. Muutosten suuruus koettelee voimia. Miten osaan ja jaksan hoitaa osakseni tullutta tehtävää? Pystynkö olemaan minulle annetun luottamuksen arvoinen? Miten hoidan työni laiminlyömättä läheisiäni ja muita tärkeitä elämänalueita?

Nämä kysymykset kulkevat aina julkisessa tehtävässä toimivan mukana. Tiedän tämän neljän vuosikymmenen kokemuksella. Arvelen myös monen teidän tunnistavan sen. Juuri siksi on arvokasta, että valtiopäivien avajaisiin liittyy tradition mukaan jumalanpalvelus.

Kristillinen kirkko pyytää siunausta alkavaan valtiopäivätyöhön. Seurakunta rukoilee johdatusta vastuullisissa tehtävissä oleville sekä kaikelle julkiselle vallankäytölle kansamme ja koko maailman puolesta.

Viikoittain maamme kirkoissa rukoillaan teidän puolestanne. Rohkaiskoot nämä esirukoukset teitä tehtävässänne.

”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.” Pääsiäisvirsi haluaa valaa meihin rohkeutta. Kristillinen usko ei katso tulevaisuutta pelokkaasti. Maailman muuttuminen otetaan kyllä todesta, mutta kaikkien mullistusten keskellä luotamme siihen, että Jumala pitää huolta maailmasta, silloinkin kun siihen voi olla vaikea uskoa.

Pääsiäinen on ylösnousemuksen juhla. Kuolemalla ja epätoivolla ei ole viimeistä sanaa. Kristus ei jäänyt haudan vangiksi, vaan hän nousi kuolleista. Jumala haluaa antaa meille tulevaisuuden ja toivon. Kun laulamme siitä, että maailma ei Kristuksen ylösnousemuksen jälkeen milloinkaan palaa ennalleen, uskomme, että edessä on parempi elämä. Emme takerru menneisyyteen emmekä jää kriisimme kahleisiin, vaan katsomme rohkeasti ja toivorikkaasti kohti tulevaisuutta.

Syy tähän rohkeuteen ja toivoon on niissä sanoissa, joilla pääsiäisvirsi alkaa: ”Kristus nousi kuolleista!” Vasta sitten tulevat sanat: ”Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.” Jeesuksen ylösnousemus on maailmanhistorian käännekohta. Se merkitsi voittoa synnistä, pahasta ja kuolemasta. Pääsiäisen viesti meille on vahva: Kristus voitti kuoleman. Pahan valta on kukistettu. Hyvä on pahaa vahvempi.

Maailman tapahtumia seurattaessa toivon näköalat tulevaisuudesta saattavat hämärtyä. Pahuuden ja pimeyden voimat tuntuvat saavan tukevan otteen maailmasta ja ihmisistä. Uskon hauraus ei ole mitään uutta. Pitkäperjantain jälkeen opetuslapsia yhdisti vain murhe ja pelko. Se lukitsi heidät ovien taakse piiloon. Pääsiäisaamu muutti kaiken. Murheen tilalle tuli riemu, joskin hämmennyksen ja epäilyn kautta. Pelon tilalle tuli rohkeus, joskin häälymisen ja epävarmuuden läpi.

Ylösnousseen Jeesuksen seurassa pelko muuttuu iloksi, huoli turvallisuudeksi ja epävarmuus luottamukseksi. Kaikki on loppujen lopuksi hänen käsissään. Se antaa voimaa arkeen ja kannustaa työhön paremman maailman puolesta.

Valtiopäivät avataan pääsiäisviikolla. Suomen kielen sana pääsiäinen on Mikael Agricolan keksimä uudis-sana. Se tarkoittaa paastosta pääsemistä. Raamattu kertoo, kuinka israelilaiset pääsivät Egyptin orjuudesta yli Punaisen meren ja yli autiomaan. ”Päästä yli” on pääsiäisen viesti. Vielä mekin pääsemme yli kasautuvien kriisien ajasta ja monihäiriötilasta, kaikesta siitä, mikä nyt varjostaa elämää.

Ihmisen kyky katsoa tulevaisuuteen on kantanut monien vaikeiden aikojen yli. Kansamme historiasta on tästä paljon esimerkkejä. ”Päästä yli” on välttämätön tulevaisuudenuskon asenne. Se merkitsee vahvaa henkistä kriisinkestävyttä. Siihen kuuluu luottamus Jumalan huolenpitoon ja vastuu toinen toisistamme. Silloin ketään ei jätetä yksin, vaan kaikki pidetään mukana yhteiskunnassa.

Pääsiäinen on toivon ja tulevaisuuden juhla. Valtiopäivien avajaisten ajankohta on hyvin osuva. Siihen sisältyy tärkeä sanoma niin teille päättäjille kuin meille kaikille. Kun ylösnoussut Jeesus on keskellä tätä elämää, hyvän elämän edellytykset ovat olemassa. Kun Jumala on läsnä tässä maailmassa, meillä ja maailmalla on toivo ja tulevaisuus.

”Kristus nousi kuolleista! Ennalleen ei maailma milloinkaan voi palata.”